

XIV KONKURS JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM 2016/2017

II ETAP – test online

Wskazówki dla uczestnika

1. Przed Tobą test, w którym masz okazję wykazać się znajomością tekstów kultury, rozumieniem czytanego tekstu oraz pojęć z dziedziny teorii literatury, kultury i gramatyki języka polskiego.
2. Przy każdym poleceniu została podana liczba punktów możliwych do uzyskania.
3. Czytaj polecenia uważnie, bo w pytaniach wielokrotnego wyboru (trzy lub cztery warianty do wyboru) może być więcej niż jedna poprawna odpowiedź.
4. Kontroluj czas – na wykonanie pracy masz 60 minut.

Powodzenia!

TEKST 1.

Jan Twardowski

Siedmiowersz

**Jak piękna jest brzydka pogoda
zabawny spóźniony generał
surowy wesół śnieg
słońce rano podłużne w południe okrągłe
jak chuda goła pensja
jak dalekie bliskie serce
jak krótkie życie**

1. Wyraz „siedmiowersz” to 1 p.
 - A. zestawienie.
 - B. zrost.
 - C. złożenie.
2. Wybierz właściwe dokończenie zdania: Powtarzający się w wierszu wyraz „jak” 2 p.
 - A. łączy dwie części porównania.
 - B. wprowadza zdania podrzędne.
 - C. jest partykułą wzmacniającą emocje.
 - D. pełni funkcję zaimka pytającego.
3. Wiersz stanowi spójną całość składniową i kompozycyjną, ponieważ 2 p.
 - A. nie ma w nim znaków interpunkcyjnych.

- B. treść dotyczy wszystkich dni tygodnia.
- C. wszystkie wersy są podobnie zbudowane.
- D. w każdym wersie jest kontrast.

4. Epitety w wierszu są wyrażone 2 p.

- A. 13 przymiotnikami.
- B. 11 przymiotnikami i 1 rzeczownikiem.
- C. 12 przymiotnikami i 1 imiesłowem przymiotnikowym.
- D. 10 przymiotnikami i 2 imiesłowami przymiotnikowymi.

5. Epitety odnoszące się do wyrazu *śnieg* tworzą wraz z nim 1 p.

- A. animizację
- B. personifikację.
- C. oksymoron.
- D. peryfrazę.

6. Dokończ zdanie: W całym tekście podmiot mówiący przyjmuje wobec opisywanego świata postawę 2 p.

1	krytyczną,	ponieważ	A	jest zdumiony urodą świata.
2	refleksyjną,		B	dostrzega paradoksy świata i życia.
3	zdystansowaną,		C	widzi w życiu i świecie sporo mankamentów.

1-A 1-B 1-C 2-A 2-B 2-C 3-A 3-B 3-C

7. Dokończ zdanie: Tytuł wiersza ma charakter 2 p.

1	alegoryczny,	ponieważ	A	odnosi się do budowy wiersza.
2	symboliczny,		B	jest stałym zobrazowaniem bogactwa świata.
3	dosłowny,		C	zawiera aluzję do procesu stwarzania świata.

1-A 1-B 1-C 2-A 2-B 2-C 3-A 3-B 3-C

8. Ze względu na rodzaj podmiotu lirycznego wiersz jest typem liryki 1 p.

- A. bezpośredniej.
- B. pośredniej
- C. podmiotu zbiorowego.
- D. sytuacyjnej.

9. We współczesnym języku polskim wyraz *pensja* w dopełniaczu liczby mnogiej ma formę 1 p.

- A. *pensii*
- B. *pensji*
- C. *pensyj*
- D. *pensij*

10. Antonimem do wyrazu *zabawny* może być wyraz

2 p.

- A. niewesoły
 - B. błazeński
 - C. groteskowy
 - D. posępny
-

TEKST 2.

Akt II SCENA CZWARTA

WACŁAW

Przed godziną z trwogi mdleje,
Za godzinę — wzorem męstwa.
To nie widzi podobieństwa,
To ma więcej niż nadzieję. —
O płci piękna, luba, droga!
Twoja radość, twoje żale
To jeziora lekkie fale:
Jedna drugą ciągle ściga,
Ta się schyla, ta się dźwiga,
Ale zawsze w blasku słońca,
Zawsze czysta i bez końca! —
A my dumni władcy świata,
Mimo siebie pochwyceni,
Za tym cieniem, co ulata,
Całe życie, z chwili w chwilę,
Przepędzamy jak motyle.

11. Powyższy monolog pochodzi z utworu, którego autorem jest

1 p.

- A. Adam Mickiewicz
- B. Juliusz Słowacki
- C. Aleksander Fredro
- D. William Szekspir

12. W świetle wypowiedzi Wacława celem mężczyzn jest

2 p.

- A. łapanie motyli
- B. życie chwilą
- C. szukanie idealnej kobiety

D. dążenie do władzy

13. Według Wacława główną cechą kobiet jest

1 p.

- A. bojaźliwość
- B. zmienność uczuć
- C. czystość
- D. optymizm

14. Swoją opinię o kobietach Wacław sformułował na podstawie

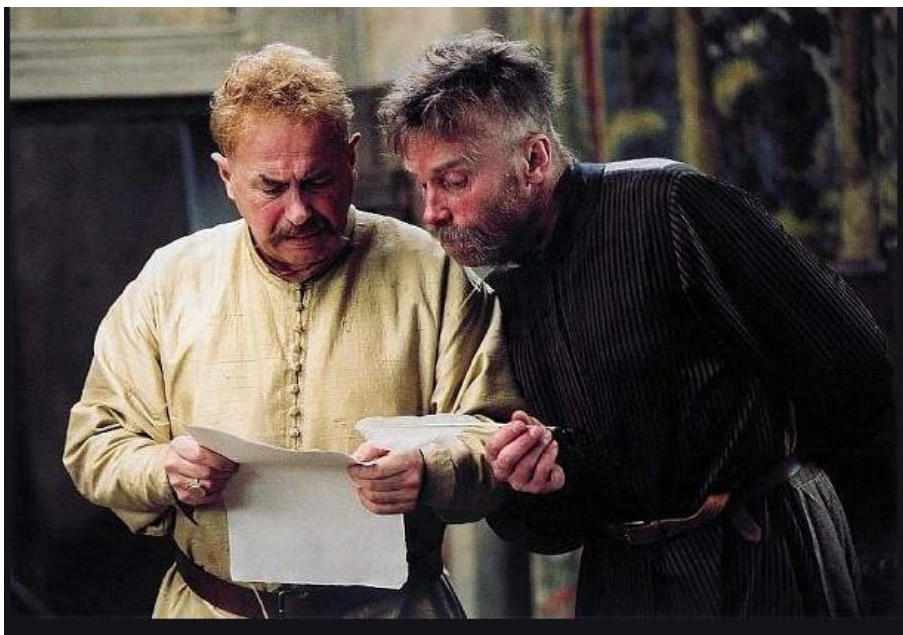
2 p.

- A. opowieści Papkina
- B. rozmów z Klarą
- C. zwierzeń Podstoliny
- D. przedmiotu sporu Cześnika z Rejentem

15. Zwracając się do kobiet (płci pięknej), Wacław użył określenia „luba”. Dziś to słowo jest

1 p.

- A. neologizmem
- B. eufemizmem
- C. archaizmem
- D. dialektyzmem

<http://film.interia.pl/galerie/zdjecie,iId,1822155,iAId,160357>

16. Na powyższym fotosie filmowym widoczni są bohaterowie utworu. Rozpoznaj ich na podstawie rekwizytów. 1 p.

- A. Cześnik i Rejent
- B. Cześnik i Dyndalski
- C. Rejent i Dyndalski
- D. Rejent i Papkin

17. Słynna szpada Papkina to 2 p.

- A. Artemiza
- B. Aretuza
- C. Artemida
- D. Anduril

TEKST 3.

Wojciech Józef Burszta

Bronię kryminału!

Kiedy zdarza mi się zdradzić przed znajomymi i przyjaciółmi, że moją ulubioną lekturą podróżną są bez wyjątku kryminały, thrillery i powieści detektywistyczne, w najlepszym wypadku wzbudza to politowanie, niekiedy zażenowanie, a najczęściej – powoduje zmianę tematu rozmowy. Inne gatunki tzw. literatury popularnej z wolna torują sobie drogę na salony.(...) Nie dotyczy to wszakże powieści sensacyjnych i horrorów, których znajomość powinna się ograniczać do klasyki, a więc Artura Conan Doyle’a (traktowanego z przymrużeniem oka, oczywiście), Raymonda Chandlera, Agaty Christie, Georges’a Simenona, Kena Folleta i kilku jeszcze spizowych postaci ze złotego okresu kryminału. O nowszej literaturze z tego kręgu właściwie się nie pisze, bo nie sposób uważać krótkich wzmianek gazetowych za poważne potraktowanie tematu.

Dziwna to sytuacja – ktoś przecież czyta tę literaturę (nakłady nie kłamią), ale jej recepcja dokonuje się w całkowitej ciszy medialnej, połączonej ze wzgardą literaturoznawców. Wydaje mi się w ogóle, że to szerszy problem, z jakim borykają się w kraju znawcy i krytycy kultury popularnej. Ciągłe jakoś nie może dotrzeć do świadomości zerkających tęsknie ku przeszłości zwolenników tzw. kultury wysokiej mądre spostrzeżenie Hermanna Brocha, iż „ton stylowi epoki nadają wprawdzie na ogół dzieła genialne, ale nośność zapewniają mu dzieła przeciętne”.

„Polityka”, 23 marca 2005

18. Określenia, którymi autor opisuje reakcje bliskich osób na czytanie przez niego utworów sensacyjnych, zostały uporządkowane według zasady 2 p.
- A. kontrastu.
 - B. stopniowania.
 - C. podobieństwa.
 - D. eliminacji.
19. Metaforyczne sformułowanie „Inne gatunki tzw. literatury popularnej z wolna torują sobie drogę na salony” oznacza, że utwory należące do tych gatunków są 1 p.
- A. czytane tylko przez ludzi z wyższych sfer.
 - B. często nagradzane przez różne instytucje.
 - C. popularyzowane przez znane postacie w mediach.
 - D. dostrzegane i uznawane przez czytelników i krytyków.
20. Ostatnie zdanie zawiera wypowiedź Hermanna Brocha, która jest 1 p.
- A. informacją.
 - B. opinią.
 - C. argumentem.
 - D. przykładem.
21. Słowa „thriller” i „horror” zostały zapożyczone i włączone do języka polskiego poprzez 2 p.
- A. uproszczenie pisowni.
 - B. przystosowanie do deklinacji.
 - C. zachowanie oryginalnej formy gramatycznej.
 - D. zmianę rodzaju gramatycznego.
22. Wypowiedzenie: „Wydaje mi się w ogóle, że to szerszy problem, z jakim borykają się w kraju znawcy i krytycy kultury popularnej.” to zdanie złożone zawierające 2 p.
- A. Zdanie podmiotowe i przydawkowe
 - B. Zdanie dopełnieniowe i przydawkowe
 - C. Zdanie podmiotowe i okolicznikowe
 - D. Zdanie dopełnieniowe i okolicznikowe.
23. Wskaż szereg, w którym-według autora powyższego tekstu-nie wszystkie wymienione wytwory należą do kultury wysokiej (elitarnej) 2 p.
- A. *Diabły z Loudun* K. Penderecki, *Gęsiarka* L.Staff, *Lekcja tańca* E. Degas
 - B. *W Weronie* C. Norwid, *Pies Baskervillów* A. Conan Doyle, *Walc cis-moll* F. Chopina
 - C. *Halka* S. Monuszki, *Panorama Racławicka* W. Kossak, *Dewotka* I. Krasicki
 - D. *Potop* H. Sienkiewicz, *Krzesany* W. Kilar, *Stańczyk* J. Matejko
24. Detektywem, który rozwiązuje zagadki w większości powieści kryminalnych Agaty Christie, jest 1 p.
- A. Sherlock Holmes
 - B. Hercules Poirot

- C. Charlie Chan
- D. Nadinspektor Battle

25. Sformułowanie tzw. w drugim zdaniu tekstu to 1 p.
- A. skrót
 - B. skrótowiec
 - C. spójnik
 - D. partykuła
26. Powyższy tekst Wojciecha Burszty został napisany w stylu 1 p.
- A. potocznym
 - B. naukowym
 - C. publicystycznym
 - D. poetyckim
27. Tekst ma formę gatunkową 1 p.
- A. recenzji
 - B. reportażu
 - C. felietonu
 - D. pamiętnika

WIEDZA O KULTURZE

28. Krótki, wierszowany utwór, często zakończony puentą, podejmujący różnorodną tematykę, zazwyczaj humorystyczny lub ironiczny to 1 p.
- A. pieśń
 - B. oda
 - C. bajka
 - D. fraszka
29. Która informacja nie opisuje cechy ballady? 1 p.
- A. Fantastyczna opowieść organizująca wierzenia danej społeczności.
 - B. Łączy elementy epiki, liryki i dramatu.
 - C. Nastrój jest pełen tajemniczości i grozy.
 - D. Bohaterami są na ogół przedstawiciele ludu.
30. Która informacja nie określa poprawnie cech powieści historycznej? 1 p.
- A. Akcja utworu rozgrywa się w przeszłości wobec świata współczesnego autorowi.
 - B. Autor respektuje prawdę historyczną, oddaje klimat epoki.
 - C. Główni bohaterowie są postaciami historycznymi, a drugoplanowi- fikcyjnymi.
 - D. Język zazwyczaj jest archaizowany.

31. Która informacja nie opisuje przypowieści? 1 p.
- A. Utwór narracyjny o prostej fabule.
 - B. Oprócz dosłownego znaczenia ma ukryte.
 - C. Schematyczna fabuła ilustruje ogólne prawdy o świecie i życiu.
 - D. Bohaterowie są zindywidualizowani i przedstawieni na tle środowiska.
32. Które mity opisują stworzenie człowieka? 1 p.
- A. Teogoniczne
 - B. Antropogeniczne
 - C. Genealogiczne
 - D. Kosmogoniczne
33. Achilles, bohater eposu homeryckiego, miał przydomek 1 p.
- A. tarczobrojni
 - B. szybkonogi
 - C. o hełmie wiejącym kitami
 - D. białotarczy
34. Do jakich postaci mitycznych można znaleźć aluzje w utworze „Latarnik” Henryka Sienkiewicza? 2 p.
- A. Syzyf
 - B. Prometeusz
 - C. Odys
 - D. Herakles
35. Do jakiego kierunku filozoficznego widoczne jest nawiązanie w cytacie: 1 p.
- „Mknie rok za rokiem jak jedna godzina,
Więc łap dzień każdy i nie wierz ni trochę,
W złudnej przyszłości obietnice płoche.” (Horacy)
- A. Stoicyzm
 - B. Epikureizm
 - C. Sceptycyzm
 - D. Hedonizm
36. Kto nie mógłby przeczytać w oryginale żadnego fragmentu Biblii? 1 p.
- A. Aramejczyk
 - B. Żyd
 - C. Grek
 - D. Rzymianin
37. Który ze związków frazeologicznych ma źródło w Biblii? 1 p.
- A. Kamień węgielny
 - B. Paniczny strach

- C. Róg obfitości
- D. Ośle uszy

38. Zaznacz zdania zawierające błędne stwierdzenia.

2 p.

Jan Kochanowski był przedstawicielem epoki renesansu, ponieważ

- A. w swoich utworach nawiązywał do antyku
- B. tworzył w języku polskim i łacińskim
- C. opisywał złożoność natury ludzkiej
- D. nie wprowadzał elementów biograficznych do swoich utworów
- E. popularyzował poglądy epikurejczyków, ale odrzucał stoików
- F. podkreślał znaczenie wartości moralnych w życiu człowieka
- G. tłumaczył i parafrazował pieśni Horacego

39. Któremu autorowi przypisano cudzy utwór?

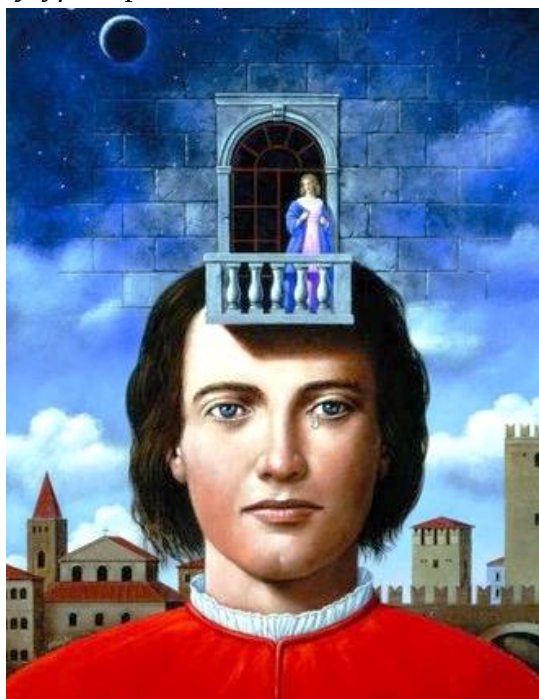
1 p.

- A. Jan Kochanowski – *Na zdrowie*
- B. Ignacy Krasicki- *Na nabożną*
- C. Adam Mickiewicz- *To lubię*
- D. Juliusz Słowacki- *Sowiński w okopach Woli*

40. Na poniższym plakacie autorstwa Rafała Olbińskiego zasłonięto tytuł sztuki. Ustal go na podstawie treści plakatu.

1 p.

- A. *Pieśń o Rolandzie*
- B. *Romeo i Julia*
- C. *Zemsta*
- D. *Szyfrowe prace*

http://www.poster.pl/poster/olbinski_rafal

41. Który zestaw pojęć charakteryzuje świat przedstawiony w drugiej części „Dziadów”?
1 p.
- A. klasycyzm, fantastyka, ludowość
 - B. humanizm, indywidualizm, racjonalizm
 - C. irracjonalizm, ludowość, fantastyka,
 - D. antydydaktyzm, obrzęd, tajemniczość
42. Kogo spośród bohaterów „Dziadów” w zaświatach męczyły „nuda i trwoga”? 1 p.
- A. Rózię i Józia
 - B. Pastereczkę
 - C. Złego pana
 - D. Upiora
43. W którym zestawie popełniono błąd poprzez niewłaściwe podanie wydarzenia historycznego, o którym mowa w utworze? 2 p.
- A. *Reduta Ordona* – powstanie listopadowe
 - B. *Kamienie na szaniec*- powstanie warszawskie
 - C. *Krzyżacy*- bitwa pod Grunwaldem
 - D. *Latarnik*- powstanie styczniowe
44. Wybierz zestaw środków, które wykorzystali autorzy poniższych fragmentów wierszy. 10 p.

**„Smugi jasne, smugi srebrne smugi szklane,
Srebrnowłose, srebrnodźwiękie, ukochane -
W waszym szepcie miodopłynne są peany,
Smugi deszczu, szklane kulki, pieśni szklane.” J. Iwaszkiewicz *Deszcz***

- A. Epitet, neologizm, personifikacja
- B. Epitet, metafora, przerzutnia
- C. Epitet, powtórzenie, oksymoron

**„Słyszę szum nocnych nalotów.
Płyną nad miastem. To nie samoloty.
Płyną zburzone kościoły,
Ogrody zmienione w cmentarze,
Ruiny, gruzy, zwaliska,
Ulice i domy...” A. Słonimski *Alarm***

- A. Epitet, uosobienie, wyliczenie
- B. Onomatopeja, animizacja, hiperbola
- C. Anafora, kontrast, zdrobnienie

**„Czego chcesz od nas, Panie, za Twe hojne dary?
Czego za dobrodziejstwa, którym nie masz miary?
Kościół Cię nie ogarnie, wszędy pełno Ciebie,
I w otchłaniach, i w morzu, na ziemi, na niebie...” J. Kochanowski *Pieśń XXV***

- A. Apostrofa, pytanie retoryczne, epitet
- B. Anafora, pytanie retoryczne, oksymoron
- C. Epitet, pytanie retoryczne, peryfraz

**Ujął ją sen żelazny, twardy, nieprzespany.
Już letniczek pisany
I uploteczki wniwecz, i paski złożone -
Matczyne dary płone.(...)
Niestetyż, i posag i ona
W jednej skrzynce zamkniona." J. Kochanowski *Tren VII***

- A. Epitet, zdrobnienie, neologizm
- B. Peryfraz, zdrobnienie, neologizm
- C. Peryfraz, zdrobnienie, metonimia

**Pokaż mi wody ogromne i wody ciche,
rozmowy gwiazd na gałęziach pozwól mi słyszeć zielonych,
dużo motyli mi pokaż, serca motyli przybliż i przytul,
myśli spokojne ponad wodami pochyl miłością.
K. I. Gałczyński *Prośba o wyspy szczęśliwe***

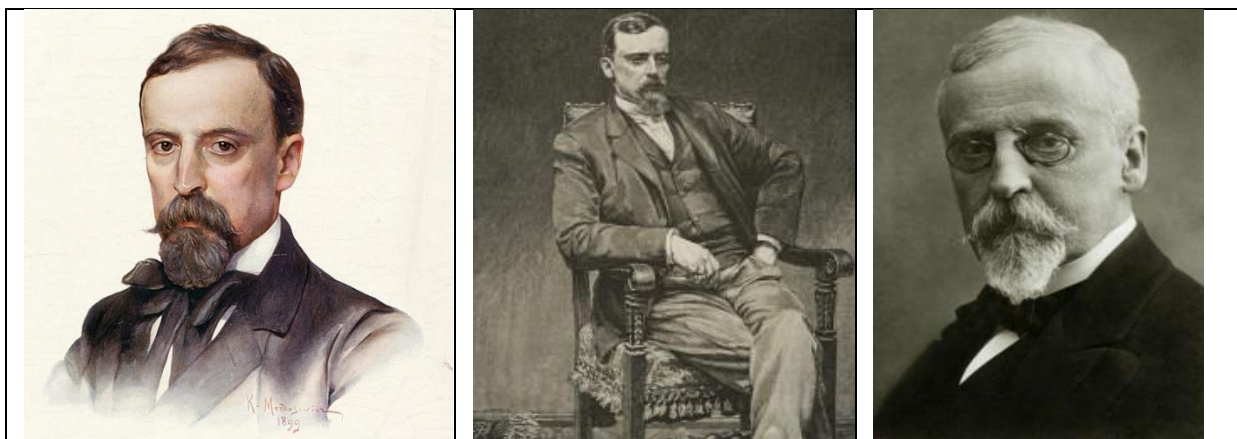
- A. Powtórzenie, apostrofa, przerzutnia
- B. Epitet, szyk przestawny, metafora
- C. Epitet, apostrofa, porównanie

45. Kto otrzymał literacką Nagrodę Nobla w 1996 roku? 1 p.

- A. Henryk Sienkiewicz
- B. Czesław Miłosz
- C. Wisława Szymborska
- D. Władysław Stanisław Reymont

46. Na poniższych portretach ukazany jest 1 p.

- A. Adam Mickiewicz
- B. Juliusz Słowacki
- C. Henryk Sienkiewicz
- D. Stefan Żeromski

<http://culture.pl/pl/tworca> , <http://culture.pl/pl/galeria/portrety>, <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo>

47. Do podanych cytatów dobierz tytuł utworu i autora 12 p.

- A. „Nauka jest jak niezmiernie morze... Im więcej jej pijesz, tym bardziej jesteś spragniony. Kiedyś poznasz, jaka to jest rozkosz. Ucz się tylko, co jest siłą w tobie, żeby jej zakosztować.”
- B. „Dla całego świata możesz być nikim, dla kogoś możesz być całym światem.”
- C. „Kto nie wie, że najgłębszy nawet żal nie okupi jednej zmarnowanej w życiu sposobności czynienia dobra. A takim właśnie człowiekiem byłem ja.”
- D. „Teraz trzeba się skupić tylko na jednym. Na tym, do czego się urodziłem.”
- E. „Człowiek miewa w życiu takie chwile, że lubi otaczać się przedmiotami, które przypominają smutek.”
- F. „Teraz wydało mu się, jak owym żeglarzom wśród nocy, że coś zawołało na niego po imieniu głosem bardzo kochanym, a zapomnianym prawie.”

Tytuły: *Kamizelka*, *Mały Książę*, *Katarynka*, *Opowieść wigilijna*, *Puszcza jodłowa*, *Stary człowiek i morze*, *Syzyfowe prace*, *Latarnik*, *Oskar i pani Róża*

Autorzy: Antoine de Saint Exupéry, Ernst- Emmanuel Schmitt, Ernest Hemingway, Karol Dickens, Bolesław Prus, Henryk Sienkiewicz, Stefan Żeromski,

48. Połącz nazwisko reżysera z tytułem filmu. 4 p.

- A. Jan Komasa 1 *Katyń*
- B. Andrzej Wajda 2 *Dekalog*
- C. Jerzy Hofman 3 *Potop*
- D. Krzysztof Kieślowski 4 *Miasto 44*

A-1 A-2 A-3 A-4 B-1 B-2 B-3 B-4 C-1 C-2 C-3 C-4 D-1 D-2 D-3 D-4

WIEDZA O JĘZYKU

49. Który związek frazeologiczny został właściwie wyjaśniony? 4 p.
- A. *połknąć bakcyła* – zachorować
 - B. *wpaść z deszczu pod rynnę* – znaleźć się w sytuacji gorszej niż poprzednia
 - C. *należy się jak psu zupa* – coś się komuś słusznie należy
 - D. *spalić za sobą mosty* – siać zniszczenie
 - E. *łabędzi śpiew* – piękny śpiew
 - F. *dzielić skórę na niedźwiedziu* – sprawiedliwie dzielić się nagrodą
50. W których zdaniach został niewłaściwie użyty imiesłów przysłówkowy? 2 p.
- A. Leżąc na plaży, obserwowaliśmy ptaki lecące po niebie.
 - B. Wyszedszy z domu, głośno zatrzęsnęły się drzwi.
 - C. Przeczytawszy o problemach bezdomnych, bardzo im współczułem.
 - D. Tworząc wiersze o miłości, spotykały mnie rozczarowania
51. Gdzie powinna być zastosowana pisownia łączna ? 2 p.
- A. Poza/kulisowe rozmowy doprowadziły do nieporozumień.
 - B. To jest ubranie na co/dzień.
 - C. Na/razie wszyscy są zdrowi.
 - D. Warto/by wybrać się na wycieczkę.
 - E. Nic nie pamiętał ponad/to jedno wydarzenie.
52. W których zdaniach niewłaściwie postawiono przecinki? 2 p.
- A. Autor, który korzysta z dorobku poprzedników, rozwija kulturę.
 - B. Byłem na zebraniu podczas, którego przegłosowaliśmy propozycję wycieczki.
 - C. Przeczytałem obie książki mimo, że nie miałem czasu.
 - D. Powiedziałam koleżance, że ma ładną sukienkę, i wtedy uśmiechnęła się do mnie.
53. Wybierz poprawny komentarz do zapisu wyrazu *nienapisanie* 1 p.
- A. Zapis jest poprawny, bo partykułę *nie* pisze się razem z czasownikami
 - B. Zapis jest niepoprawny, bo partykułę *nie* pisze się osobno z czasownikami
 - C. Zapis jest poprawny, bo partykułę *nie* pisze się razem z rzeczownikami
 - D. Zapis jest niepoprawny, bo partykułę *nie* pisze się osobno z rzeczownikami
54. W zdaniu: *W Australii jest bardzo gorąco w czasie pory suchej* orzeczenie składa się z 2 p.
- A. czasownika
 - B. czasownika i przysłówka
 - C. czasownika i dwóch przysłówków
 - D. czasownika i wyrażenia przyimkowego

55. Przeanalizuj budowę zdania wielokrotnie złożonego i zaznacz poprawne odpowiedzi.
3 p.

Chłopcy z drużyny futbolistów spojrzeli po sobie (1), a Janek połapał się w sytuacji o tyle (2), że pojął (3), iż między kapitan zespołu z rezerwowym zawodnikiem musi mieć na pieńku (4).

Zdanie 2. w stosunku do zdania 1. jest

- A. Współrzędne łączne
- B. Współrzędne rozłączne
- C. Współrzędne przeciwstawne
- D. Współrzędne wynikowe

Zdanie 3. w stosunku do zdania 2. jest

- A. Podrzędne okolicznikowe stopnia
- B. Podrzędne okolicznikowe sposobu
- C. Podrzędne dopełnieniowe
- D. Podrzędne przydawkowe

Zdanie 4. W stosunku do zdania 3. jest

- A. Podrzędne podmiotowe
- B. Podrzędne dopełnieniowe
- C. Podrzędne okolicznikowe przyzwolenia
- D. Podrzędne okolicznikowe warunku

Razem 100 punktów